

Èkòşę Ọwọ̀ ni àwọn Ilé-Èkọ̀ ní Ilé Yorùbá; Lánàá, Lóní, àti Lóla

Bánjo, Adébí sí Elizabeth, PhD & Kabiru, Shakiru Olúwasanjó

Àşamọ̀

Láti ayébáyéni Yorùbá ti ní işę işęşe, èyí tí a tùn lè pè ní işęşọ̀wọ̀. Ó jéèdùn ọ̀kàn àwọn olùwádíí péòpòlọ̀pọ̀àwọn işęşọ̀wọ̀ Yorùbá n di ohun igbàgbé nítorí pé àwọn akẹ̀kọ̀ ko nífé sí kíkọ̀ işęşọ̀wọ̀. Kò wú Ijoba naa lóri láti kọ̀awọn akẹ̀kọ̀ níàwọn işęşọ̀wọ̀ wọ̀nyí láti ilé-ẹ̀kọ̀ alákòbèrè tí tídídé ilé-ẹ̀kọ̀ tó ga jùlọ̀ tí Fásití. Níòde-òní, kò sí işę̀jọ̀ba fún àwọn ọ̀dọ̀ tí óşęşę̀ jade, èyí sí fa ebi, işę̀àti àwọn iwà ọ̀daràn lánwùjọ̀. Nítorí nàà, ó yę̀ kí a padà sí ibi tí Yorùbá t́ǹ bọ̀, kí ndera, aláfià lè wà níàwùjọ̀ Yorùbáàti kíojóòdọ̀ Yorùbá lè dára, kí ètò-ọ̀rọ̀-ajé wa lè tẹ̀síwájú. Íwádíí yíşè atótónu lóri akitiyan ijoba àpapọ̀ lóri kí kọ̀awọn akẹ̀kọ̀ni işęşọ̀wọ̀ ní àyè àtíjọ̀ ni àwọn ilé-ẹ̀kọ̀ alákòbèrè tí tídídé ilé-ẹ̀kọ̀ Gírama tí àwọn akẹ̀kọ̀ Fásití nàà sín koẹ̀kọ̀ işęşọ̀wọ̀ tí won lapaọ̀. Lódè-òní, ẹ̀kọ̀dè Gẹ̀şì gbòde kan, işęşọ̀wọ̀ n kásẹ̀ nílè níàwùjọ̀ Yorùbá. Şùgbọ̀n kíojóòla àwọn akẹ̀kọ̀ ilẹ̀ Yorùbá lè dára, àwọn elétò-ẹ̀kònilati şe àfikún kíkọ̀ işęşọ̀wọ̀ mò ẹ̀kọ̀dè, mò-ọ̀n-ko mò-ọ̀n-ka àti imọ̀ Kọ̀mpùtá, kí Yorùbá lè yọ̀rí sókè ní àgbáyé. Íwádíí yí dábáá láti fi işę̀ ọ̀wọ̀ kún iwè kíkà àti kíkọ̀ àti pé, kíá máa lo àwọn èyàara Kọ̀mpùtá láti fi ko Alífábẹ̀tí Yorùbá.

kokoọ̀rọ̀: işę̀ ọ̀wọ̀/işę̀ işęşę̀, èdè abinibi, imọ̀ kọ̀mpùtá, eto-ẹ̀kọ̀, eto-orò-ajé.

Ìfáára

Ọ̀gún nílá ni àwọn ọ̀mọ̀ Yorùbá ní nígbà tí a bá n sọ̀rọ̀ lóri àşà àti işę̀ Yorùbá. Yorùbá bọ̀ wọ̀n ní "ohun a ní láánááni". O fẹ̀rè jé pé Yorùbá dà dúró láyè ara won nínú Àsà, işę̀ wọ̀n, ètò ijoba, ọ̀wọ̀ şíşe, àti işę̀ şíşe.

Ètò-Èkọ̀ni Ayé Àtíjọ̀

Ni ti işę̀ ọ̀wọ̀ şíşe, èyí jé işę̀ àjọ̀gúnba tí àwọn ọ̀mọ̀ wéwé inú ẹ̀bí kọ̀ọ̀kan yòò ti maa bá bàbá tabí iyá wọ̀n şe ni ayé àtíjọ̀, ti wọ̀n yòò si ti mó ọ̀n şe tóbẹ̀é ti kò si ẹnì ti yòò lè fọ̀wọ̀ rọ̀ wọ̀n sẹ̀yìn nídíí irú işę̀ bẹ̀é.

Ladele, T.A.A, Oyebanji, M, Aworinde, L.A, & Oladapo, O.(1986) şe ọ̀rínkín-niwín lóri àwọn işę̀ işęşę̀ ni àwùjọ̀ Yorùbá. Ó dárúkọ̀ àwọn işę̀ ọ̀wọ̀ bii Işę̀ igbá finfin, Ilẹ̀kẹ̀ sinsin, Epo şíşe, Igi gbígbé , Aşọ̀ hihun, Ìko híhun, Ẹ̀mu dídá , Ìlù lílù, Onjẹ̀ sise, Eja pípa, Ikòkò mímo, Irun dídí, Adé sinsin, Aró dídá, Ilẹ̀kẹ̀ sinsin, Àgbẹ̀ şíşe, Ọ̀wọ̀ şíşe àti bẹ̀é bẹ̀é lọ.

Ìṣẹ̀ kíkọ̀ lódò baaléati iye ọ̀dún, tíàwọn ọ̀mọ̀ èkòṣẹ̀ yòò fí kọ̀ ìṣẹ̀, kí wọn to gba òmìnira láti máa dá ẹ̀ ìṣẹ̀ lẹ̀ tó ọ̀dún méfà tàbí jù bẹ̀ẹ̀ lo. Èyí dá lẹ̀ bí akẹ̀kọ̀ọ̀ bá tí já fáfá tó lẹ̀nu ìṣẹ̀.

Ìṣẹ̀ ìṣẹ̀ṣe / Ìṣẹ̀ Ọ̀wọ̀ ní Òde-Òní

Nígbà tí àwọn Ọ̀yinbó dé tí èkọ̀ mímò ọ̀n kọ̀ àti mímò ọ̀n kà gbòde kan, síbèàwọn ijọba ètò-èkọ̀ aláakòóbèrẹ̀ ẹ̀ si ojú àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ si àwọn ìṣẹ̀ ọ̀wọ̀ kan tí wọn si n gba àwọn olùkọ̀ atóni sọ̀nà (resource person) láti kọ̀ àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ ní fifi abẹ̀rẹ̀ rán aṣo, fifi iko ẹ̀ ọ̀ṣá si igbálẹ̀, fifi ilẹ̀kẹ̀ ẹ̀ ohun ọ̀ṣọ̀ ara àti ilé. Fifi Ọ̀wú hun àpámọ̀wọ̀, rírán iborùn abbl.

- Nípa báyií, imò àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ gbòdò síi tóbẹ̀ẹ̀ tí wọn fí n gbíyanju láti fí idé rí otiáti igbálẹ̀ ẹ̀ mótò
- Wọn n fí iwé jújá ati igbálẹ̀ ẹ̀ abéyefò (kaiti) tí n fò lo sókè gíga rẹ̀ ga tó àwọ̀sánmò.
- Fifi ikarahun akàn ẹ̀ irinṣe ìránṣo.
- Fifi rọ̀bà tíurín hun oríṣṣíríṣi nkan bìi àpámọ̀wọ̀ (Bélíítí), igbànú.
- Àwọn ọ̀mọ̀dẹ̀ pàápàá n gbíyanju lati fí iyẹ̀pẹ̀ kọ̀ ilé èlẹ̀ṣe, / ilé Pẹ̀pẹ̀yẹ̀nigbà tí wọn bán ẹ̀rẹ̀

Bíó bá jẹ̀ pé a tẹ̀sìwájú lónà báyií, àwọn Yorùbá íbá máa gbé nkan nla ẹ̀ bíàwọn Kòràà, tí n ẹ̀ Aago ọ̀lọ̀wọ̀, Mótò, èro íbáńisòrò alágbèeká lóníí. Adégbijá (2004) àti Fákọ̀yà (2008) ké rara pé àwọn Yorùbá kò kàrà mọ̀dè wọn mọ̀, èyí tíó sí yẹ̀ kièdè náà máa lo síwájúàti síwájú, ọ̀ṣe ní láánú pé síṣo èdèàti kíkàèdè yí n jóàjórẹ̀yìn ní. Sùgbón Ẹ̀dèdè ní gbogbo nkan yí padà, tí Yorùbá síṣo di, èwò ní Ilé-èkọ̀, aṣo Yorùbá wíwò di nkan itijú tí wọn kà sí aṣoàwọn ará oko. Ilé-èkọ̀ tńjọba paṣe pé kí wọn máa lo èdè abíní bí fúníkóni ní kílààsi aláakòóbèrẹ̀ fún ọ̀dún méta àkókò NPE (2008, 2014) di àlòpátí, pàápàá jùlò nínu Ilé-èkọ̀ aládaani níbi tí Yorùbá dièwò fún àwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ láti so, tí wọn si ṣòdèdè Gẹ̀ẹ̀sì síṣo di kànnpá (Akínbòtẹ̀ & Viatonu, 1996). Oyètádé (2001) àti Sáláwù (2006), kẹ̀dùn pé; àwọn elédè Yorùbá tń pààròdèdèàti àṣà Yorùbá pẹ̀lùdèdè Gẹ̀ẹ̀sì. Fádàhùnsì (2014), tún ṣàláyé pé tíàwọn ọ̀mọ̀ Yorùbá bá gbèdèdè wọn lárúge, yòò jẹ̀ ọ̀nà láti dáábòbòdèdè yí kíó má baà parun àti kí o lè nílò síwájú. Nípa bẹ̀, ó jẹ̀ ohun itijú gbaa kí ọ̀mọ̀ bíbí ilú tàbí agbègbèkan má lè so èdè rẹ̀.

Dièdièni gbogboèdè, àṣààti ìṣẹ̀ ilẹ̀ Yorùbá n di ohun igbàgbè pàápàá jùlò láàrin àwọn ọ̀jẹ̀ wẹ̀wẹ̀ ilẹ̀ Yorùbá. Púpọ̀ àwọn ọ̀dọ̀ ọ̀mọ̀ Yorùbá ní kò lè so ede Yorùbá dáadàa mọ̀ ká tó so kíkọ̀ èdè Yorùbá sílẹ̀. Ètò-èkọ̀ èdè Yorùbá fí dandan lée fún kíkọ̀ Yorùbá fún gbogbo ọ̀mọ̀ Yorùbá bí èdè àkókọ̀ (L1) láti ẹ̀ Yorùbá fún idánwò àṣekágbà ní ilé-èkọ̀ Gíràma kékerèàti àgbà kí wọn si ẹ̀ aṣeyorí nínu

rè sùgbón ni lóó lóó yì,ìyípadà ti şelè sùfin ikékòòèdè nàà pé, Ise Yorùbá kíş dandan mo ní ilé-èkò girama àgbà. OmọYorùbá lè múòkan nínúèdè Yorùbá ati èdè Faransé láti se nínú idánwò asekágbà.

Òròètò-èkò Yorùbá ní ilé-èkò aláakòòbèrè dé ti Girama àgbà ” so ọlọgbón kọ, ó so aşıwèrè kọ”.

Ètò-èkò Yorùbá ni òdè-òní

Púpò àwọn akékòò ni kò lè sọ èdè Yorùbá dárádára ni òde-oni Fadahunsi (2013) şáláyé pe ó jẹ ohun itijú kí omọ kan má lè sọ èdè abíníbí tàbí kíawon akékòò ma lè ka èdè abíníbí wọn. Yorùbá síşowa dídè èdè àwọn tí kò lajú lójú won,sùgbón èyí kò rí bée rárá.Ekọ Yorùbá ti wá gbòrò, gboibo Orilè Èdèni a ti fẹrè ri àwọn omọ Yorùbá ni àgbáyé; ni apá iwò oòrùn Afrikà, Brazil, ilú ọba àti ní ilé Amèríkà. Èyi níó jé kí kíkò èdè Yorùbá gbalé pàápàá ni ilu Amèríkà àti Brazil, Àwọn ilé-èkò gíga ni ilúAmèríkà n fẹ kí àwọn akékòò wọn kọ èdè àti AsàYorùbá, kí wọn ó sí mo ón. Bi àwọn òyinbó ti n fẹ kọ àşà, işe ati işe Yorùbá, işe ọwọ kíkọ wa kùtà ní àwùjo Yorùbá, ó di ti àwọn tióbí wọn kò lówó lati rán omo lo si ilé-èkò. Àlàbòrún n di èwù, niàsikò yí ti ijọba kò fún àwọn èniyan ní işe mó, ọpòàwọn àgùnban-irò ni kò mo işe imòşşe miiran ti wón lè yà sí tàbí ki wón fi kún işe ti won n şe.

Ní ọdún diè sèyin, Ijọba Naijiria ní;ó yekíawon akékòò kọ ise ọwọ ni aseyege ni ile-ekógirama, eto yí wa ni ibamu pèlú ti àwon Kòràá, China ati beş beş lo ti n se, ti wón nşe moşò, aago ọwọ, èro alágbèéka, awon isere omodé àti bée bée lo.

Ètò-èkò(1983),se ọfin kíkó işe ọwọ pèlúiwékíkà, wòndòntè luèto-èkò 6-3-3-4, ètò-èkò tíófiàyè gbá kíkó işe ọwọ pèlúiwé kíkà. Ijọba kọ oríşiríşí ilé-ikóşé, ó sí pèse irin işe púpò síàwọn ilé-èkò Girama wònyí.

6-3-3-4 túmò sí::

- 6- ọdún méfà ni ilé-èkòAlákòòbèrè
- 3- ọdún méta ní ilé-èkò Girama akókó pèlú işe ọwọ.
- 3- ọdún méta àgbà fún awon tíó fẹ tésiwájú ni bóya kíkó işe ọwọ tàbí kíkàiwé sí i .
- 4- ọdún merin ni ilé-èkò Fàsitì.

Àwọn oníşéşọwọ lè lo sí ilé- èkò àgbà bíi:

Ilé-èkòşéşọwọ (Trade centre), (Technical Colleges) àti (College of Technology), Polytechnic, University of Technology abbl.Nílòlòlò yí, ètò-èkò tún ti tésiwájú nípa lílo imò èrò kòmputa fún gboibo işe.

Ijọba àpapò fi lélé,nínú iwèòfin lóri ikékòò nípa èdè (NPE), (FRN 2004), (FRN 2008), (FRN 2014), pékiawon akékòò kọ nípa işe-ọwọ ní ilé-èkò girama kékeréati àgbà kí wón lè ti mọon dunjú fún àmúlò níójó iwájú.

- Kíàwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ nǹmọ̀ işẹ̀qwo nítoríojọ̀la.
- kíàwọn akẹ̀kọ̀ọ̀ nǹmọ̀tí ogbòòrò nínú oníríuurú işẹ̀qwo tíó wá.
- kíàwọn ọ̀dọ̀agùnbánirò lè nǹmọ̀ işẹ̀qwo tíó lè fún wọn ní agbára láti lè dá dúro láàyè ara won láimáa dààmú lóri wíwá isé osu .

Gégé bíagbékalèòfin tí ọ̀luşàkoso ètò-èkọ̀ lóri èdè NPE (2014), oríşiríşì işẹ̀qwo nìijoba Nàìjíríà gbe kale. Bii:

A1. Ìmọ̀ nípa àwọn èrọ̀ tí a lè lò fún işẹ̀agbẹ̀

2. Ìmọ̀ nípa títún èrọ̀ oko şe àti kíkun oko.

B. 3. Títún àwọn ina ara okò se.

D. 4. kíkọ̀ / mímọ̀ ara ọkọ̀.

5. Àwọn èyàaraokọ̀

E. 6. Títún èrọ̀ amúlétutù se.

E. 7. Jíjọ̀ irin mó irin.

8. Èrọ̀okọ̀ ojú omí

F.9. Èro Kòmputà

10. Títà àwọn iná lóríşiríşì

11. Ináelétírìkì nínú ilé.

12. Mímọ̀ nípa títún Rédíòàti Tẹ̀lífíşàn şe

13. Títún àwọn ohun èlò onínáşe.

14. Işẹ̀ Bíríkì, Ilé mímọ̀ati ríró.

15. Ilé kíkùn àti şíşe ilé lósòò.

16. Ìmọ̀ nípa èrọ̀ tón gbé omi àti ìdọ̀tí

17. Işẹ̀ igi; gbénàgbénà, àga, tábilì.

18. Oúnjéşíşe àti itójúàlejònfi ayeşe.

G 19. Aşọ rírán, aso títà, àdirèàti kàmpàlà.

H Ìwé títẹ̀.

Yíya àwọran ilé, àti àwòrán fúnòsọ̀ ilé

Títẹ̀ orúkọ̀ síaràiwé, àwo, aşọ̀ ati ike.

J. Oge şíşe; gèlè wíwé, aájò ewà ojúàti ara, irun dídiàti àwọn ọ̀sọ̀ irun.

K. Òwòsìṣe; iwé kíkọ, ilé itajà, iṣẹ akòwèàti iwé títà.

L. Àwọ lílo; bàtà aláwọ, bààgialáwọ, àpótí aláwọ.(FRN 2014).

Ìwèdòfin ètò-ẹkọ náà tún ṣe iwúrí fún àwọn obinrin, láti lè koàwọn iṣẹ ọwọ wọnyí. Spinosa, Flores, Dreyfus (1999) ṣàfihàn pé iṣẹ-ọwọ jẹ iṣẹṣejèrè, ó lè múfòrò-ajé ilẹ̀wa tẹ̀sìwájú, o yẹ kí a gbajúmóon niàgbáyé.Ójẹ ohunàmúyangàn àti ayò.

Bàkàn náà ní Yusuff (2014) ṣàlàyè pé niasikò yíi tí kò sí iṣẹjọba fún àwọn èniyàn, tiiṣẹ̀àti ebi pọ, iṣẹ̀ọwọ yòò tan iṣẹ, yòò tún ro àwọn obinrin ní agbára nípa níní iṣẹ kátà kàrà lọwọ.

Eto Ekósé owo Léyìn ọ̀la

Léyìn ọ̀la, imọ̀ àti iló kòmputá jẹ dandan kàn-n-pá ní gbogbo ilé ẹkọ, ilé iṣẹ ati ni àwùjọ àgbáyé.

Àsikò yíi ni àwọn ilú ti o gbón n kọ àwọn ọmọ wọn ní orísíríṣi iṣẹ ọwọ àti ohun èlò ti yòò mu ọ̀rọ̀ ajé ilú wọn tẹ̀sìwájú ni èdè abíníbí àwọn ọmọ wọn bíàwọn ilú bí Kòràà, Chinaàti bẹ̀e bẹ̀e lọ, tí wọn nṣe mọ̀tò, aago ọwọ.atiki awon ise owo wonyi le wa ni ipamó fun ojo pipe, ki oro ajé ilu won le ma tesi-waju laisi ifarapa.

Ní àsikò yíi tí àwọn ilú òkèèrè n fi ikanra kọ edè àṣà ati iṣẹ Yorùbá pèlú ero pé àwọn eléde yòò ti gbàgbe edè ati asa Yorùbá pátápátá, wọn yòò sí máa wa fi owó kọ edè àti àṣà Yorùbá lódò àwọn àjẹjì. Àgbèdò!

Ìkádíí

Kí iṣẹ̀ṣeṣe Yorùbá má baá di iḡbàgbe pátápátá kí o sí tún lè jẹ ipilẹ ọ̀rọ̀ fún àwùjọ Yorùbá, a gbódò se nńkan wònyí:

- Gbogbo ọmọ Yorùbá gbódò maa so èdè Yorùbá ki a sí padà sí kíkọ àwọn akékọ̀ni iṣẹ iṣeṣe Yorùbá.
- A gbódo ko àwọn iṣẹ iṣeṣesile nínú Kòrikúlò̀mù Yorùbá ni Ilé-ẹkọ girama.
- ki Yorùbá wà àwọn ọ̀rọ̀ ti o wa ni ibámù ni pípè, kíkọ pèlú àwọn ọ̀rọ̀ àti èyà ara kòmputá ki Yorùbá lè se é lo dáadáa ninu iló kòmputá kí a sí lè báètò-ẹkọ̀ gbogbo àgbáyému. Bíàpẹ̀rẹ, ki á lè mú u lò nínúikóni ní iṣẹ ọwọ̀ ni àwọn Ilé-ẹkọ̀ gbogbo.
- Àwon akékọ̀dọ̀ ti Fásitì sí lè ṣe iṣẹ̀ iwádíí ninu àwọn oríṣíríṣi iṣẹ ọwọ̀.

Ìwádíí yíi ri i pé, a gbòdò ti bèrè sí ko àwọn ọmọ wání ilé, kí a sí máa fiàwọn èyàara kòmputáse orin kọ fún wọn, èyí yòò mú kíó rọ̀rùn fún wọn láti lè fiẹ̀rọ̀ kòmputáse àwárí mǐíràn. Ọ̀gbón ikóni lílo Kòmputá yíi yòò tún jẹ̀rànwo fún

àwọn tí kò lè tẹ̀síwájú nínúèkọ̀wé kíkà láti lè lo ogbón kòmputà lóri iṣẹ̀wọ́ tí wọn kọ. Àpẹ̀rẹ̀ irúogbón ikóni bẹ̀ẹ̀ nìyì:

<i>b</i>	- <i>búlútuùtù</i> (<i>bluetooth</i>)
<i>f</i>	- <i>foonu</i> (<i>phone</i>)
<i>g</i>	- <i>gúgù</i> (<i>google</i>)
<i>k</i>	- <i>kúbòdù</i> (<i>keyboard</i>)
<i>m</i>	- <i>monítò</i> (<i>monitor</i>)
<i>n</i>	- <i>nooti</i> (<i>noebook</i>)
<i>ş</i>	- <i>Siiti</i> (<i>sheet</i>),
<i>t</i>	- <i>Tiita</i> (<i>twitter</i>)
<i>w</i>	- <i>Wíndò</i> (<i>window</i>)
<i>y</i>	- <i>Yu-tuùbù</i> (<i>YouTube</i>)

Imoran

- kúnjọba àpapòàti tí ipínlẹ̀ fi ojúàwọn àkẹ̀kọ́ síàwọn iṣẹ̀wọ́ láti ilé-ẹ̀kọ́ aláḱòṅbẹ̀rẹ̀ déilẹ̀-ẹ̀kọ́ Gírámà kékerèati àgbà títi dé ilé-ẹ̀kọ́ tí Fásítì.
- Àwọn àkẹ̀kọ́ fásítì gbòdò lẹ̀şẹ̀ àwàrí iṣẹ̀wọ́kan niàşeyorí kí wọn tó lè gbà iwèèrí lóri iṣẹ̀ tí wọn kò ni iléẹ̀kọ́.
- kúnjọba àpapò péipádè àwọn akẹ̀kọ́ tàbíàwọn tí wọn nièbùn iṣẹ̀wọ́ kàn ní ilé Yorùbá, kí wọn sì miùşẹ̀ tí wọn şe wá fún àyèwò wa ni ibi ipàdèidíje iṣẹ̀wọ́, kí won si gbe àwọn iṣẹ̀wọ́ tí o wu ní lóri tí o sì jẹ̀ àpèwááwòsi ibi kan fún itòjú; irú ibi ipamọ́ yí lèmáa faàwọn elédèmíràn wà lóòrèkòòrè fún igbatégùn, isimi àti idáraya. Èyí lè gbèròrò-ajé orile-èdèwa sókè.
- Ní ibi ipàdèidíje yí niàwọn akẹ̀kọ́ tíó nièbun láti şe àwọn iṣẹ̀wọ́lóríşiríşí tíó dára yòó ti farahàn, túnjọba tàbíàwọn olórúko lóri ètò-ẹ̀kọ́míràn yóó lè ran wọn lówọ́ láti lè máa gbé ohún nláşẹ̀ bíi: sisemòtò, aago, ẹ̀rọ alágbèékaàti kòmputà páápáa.
- kúnjọba ètòèkọ́ tẹ̀numọ́ kíkọ́ iṣẹ̀wọ́ ní gbogbo àwọn iléèkọ́ dé iléèkọ́ oníşẹ̀wọ́.
- kíàwọn onímòjìnlẹ̀ Yorùbáşẹ̀ akitiyanláti gbèèdè-iperí lóri kòmputà jáde, èyí tí Yorùbá yóó fi ba ẹ̀gbẹ̀ mu ni àgbáíla ayé lójíwájú.

ÀWỌN ÌWÉÌTỌKASÍ

- Adegbija, E. (2004). *Language Policy and Planning in Nigeria. Current Issues in Language Planning*. Vol 5 (3). 181-246
- Adesanya, A. (2006). *The Yorùbá Decimal system: paving the way for Yorùbá people to a modern, scientific world- Yorùbá Affairs* <http://groups.com/Yorùbáaffairs/>
- Adeyemi, A. (2008). *On the Revitalization of Nigeria's Local Languages. Global Practices of Language Teaching. Proceedings of the 2008 International online Language Conference. Universal publishers, Boca Raton; Florida, USA. ISBN – 10:1-59942-933-0. 8*
- Akinbote, O.O & Viatonu O. (1996). *Parents' characteristics and attitude towards the use of Mother-tongue as a medium of Instruction in primary Schools. Beagle, Journal of Lagos State College of Education, Epe, vol. 1.1&2.*
- Fabunmi, F.A & Salawu, A.S. (2005). *Is Yorùbá an Endangered Language? Nordic Journal of African Studies 14(3): 391- 408. Obafemi Awolowo University, Ile Ife, Nigeria.*
- Fadahunsi, A. (2014). *Varsity Teachers want Indigenous Languages Used for Teaching in School. The Eagle. On line, January 29, 2014.*
- Fakoya, A.A. (2008)... *Endangerment Scenario: The Case of Yorùbá. California Linguistic Notes. xxxiii,1, winter 2008. 101 -122*
- Federal Republic of Nigeria (2014). *National Policy on Education 4th Edition. Abuja: NERDC.*
- Ladele, T.A.A, Oyebanji, M, Aworinde, L.A, & Oladapo, O. (1986). *Akojopo Iwadii Ijinle Asa Yoruba. Olootu : Afolabi Olabintan. Macmillan Nigeria, Yaba, Lagos, pp 266-273.*
- Oyetade, S.O. (2001). *Attitude to foreign Languages and Indigenous Languages Used In Nigeria. Attitude and Language Conflict in West Africa. Ed. Igbonausi, A. Ibadan: Enicrownfit pub. 14-29.*
- Salawu, A. (2006). *Indigenous Language Media: A Veritable Tool for African Language Learning. Journal of Multicultural Discourses, 1, 86-95.*
- Spinosa, C., Flores, F. & Dreyfus, H.L. (1999). *Disclosing New Worlds: Entrepreneurship, Democratic action and Cultivation of Solidarity. Cambridge, M.A. MIT Press pp 18*
- Yusuff, O.S. (2014). *Entrepreneurial Development Among Yoruba Women Textile Traders at Balogun Makert, Lagos State. Unpublished thesis of University of Ibadan., pp 19*